

Xalq so'zi

2024-YIL — YOSHLAR VA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH YILI

1991-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2024-yil 29-fevral, № 44 (8667)

Payshanba

Saytimizga o'tish uchun QR-kodini telefoningiz orqali skanner qiling.

"YASHIL" ENERGETIKA HAM IQTISODIYOT DRAYVERLARIDAN BIRIGA, HAM CHINAKAM UMUMMILLIY HARAKATGA AYLANMOQDA

Prezident Shavkat Mirziyoyev 28-fevral kuni qayta tiklanuvchi energiya manbalarini ko'paytirish bo'yicha ustuvor vazifalar yuzasidan yig'ilish o'tkazdi.

Tahillarga ko'ra yurtimizda quyosh va shamol energiyasi salohiyati elektrga bo'lgan hozirgi ehtiyojni 10 — 12 barobar ortig'i bilan qoplashga yetadi. Lekin shunday ulkan imkoniyat ancha yillardavomida ishga solinmagan edi.

So'nggi yillarda davlatimiz tomonidan bu sohaga katta e'tibor qaratilib, huquqiy zamin yaratildi. "Yashil" energiya manbalarini barpo qilish bo'yicha katta dasturlari boshlandi. Investorlar uchun jozibador muhit tashkil etildi.

Bugungi kunga qadar sohaga 2,1 milliard dollar to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiya kirib keldi, yana 13 milliard dollarlik loyihamal amalg oshirilayti. Deyarli barcha viloyatlarda zamonaviy quyosh va shamol elektr stansiyalarini barpo qilish bo'yicha tajribaga tushirildi.

Aholi va iqtisodiyot tarmoqlari talabidan kelib chiqib kelgusi uch yilda 8 gigavattli 28 ta yirik "yashil" energiya quvvatlarini yaratish bo'yicha uch yillik dasturga o'tish zarurligini ta'kidlidi.

Natijada qo'shimcha 5 milliard kilovatt-soat ekologik toza elektr ishlab chiqarish va 1,5 milliard kub metr gaz tejasht imkoniyati yaratildi.

Bu sohadagi keng qamrovli ishlar mahalliy korxonalarida transformator, har xil turdag'i kabellar, isitish kollektorlari, quyosh paneli, izolyator, metall ustunlar kabi mahsulotlar ishlab chiqarishni ko'paytirishga ham katta turkti berdi.

Bir so'z bilan aytganda, "yashil" energetika — ham iqtisodiyotimiz drayverlардан biriga, ham chinakam umummilliy harakatga aylanmoqda.

2024-yilda "yashil" energiya hajmi 13 milliard kilovatt-soatga, uning mamlakatimizdagi jami ulushi 15 foizga yetadi. Qisqa dav uchun bu juda katta ko'satkich, albatta.

Lekin bu borada hali imkoniyatlar ko'p, ular hamma hududlarda ham to'liq ishga solinmayapti.

Shu bois yig'ilishda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini hisobiga bu yil kamida 85 milliard

obyektlari, korxona va tashkilotlar, tadbirdorlarga tegishli binolar va aholi xonodonlarida umumiyl quvvati 457 megavattli quyosh panelari o'rnatildi. Bu ishlarga banklar tomonidan qariyb 2 trillion so'm resurs ajratildi.

Davlatimiz rahbari sohadagi tajribaga tayanib, bu yildan yirik "yashil" energiya quvvatlarini yaratish bo'yicha uch yillik dasturga o'tish zarurligini ta'kidlidi.

Aholi va iqtisodiyot tarmoqlari talabidan kelib chiqib kelgusi uch yilda 8 gigavattli 28 ta yirik "yashil" energiya quvvatlarini yaratish bo'yicha uch yillik dasturga o'tish zarurligini ta'kidlidi.

Energetika tizimining barqarorligini ta'minlash uchun ushuqu quvvatlariga mos tarmoqlarni qurishni hamda zarur materiallarni ishlab chiqarishni hozirdan boshlash kerakligi qayd etildi.

Energetika vaziri uch yillik dasturdan o'rın o'lgan 2,6 gigavattli 14 ta stansiya bu yil ishlab tushirilishi, ularni tarmoqqa ulash uchun 5 ta podstansiya quvvati kengaytirilib, 500 kilometr yuqori kuchlanishi elektr tarmoqlari qurilishi haqida axborot berdi.

Umuman, yangi quvvatlar qurilishi haqida axborot berdi.

Mutasaddilarga qishloq va suv xo'jaligi, ichimlik suvi ta'minoti kabi energiya tarbiyu bo'lgan

ko'paytirish va shunga yarasha infratuzilmani rivojlantirish bo'yicha yangi rejalor muhokama qilindi.

Davlatimiz rahbari sohadagi tajribaga tayanib, bu yildan yirik "yashil" energiya quvvatlarini yaratish bo'yicha uch yillik dasturga o'tish zarurligini ta'kidlidi.

Joylarda quyosh panelarini o'rnatish holati ham ko'rib chiqildi.

Aholining bunda n manfaatdorligini oshirish maqsadida "Quyoshi xonadon" dasturi joriy qilingan. Unga ko'ra quyosh paneli o'rnatgan aholidan har 1 kilovatt elektrni 1 ming so'mdan sobib olish tizimi yo'lg'a qo'yildi. Hozirda 11 mingga yag'in xonadonlar egalari bu imkoniyatdan samarali foydalanyapti.

Bu ishlarni kengaytirish uchun uning jozibadorligini oshirish, quyosh paneli o'rnatuvchilarga ko'maklashish kerakligi aytildi. Buning uchun qo'shimcha 50 million dollar resurs ajratilishi, xorijiy investorlar ishtirokida yana 100 million dollar jalb qilinishi belgilandi.

Quyosh energiyasidan foydalanihsda tadbirdorlarga ham qo'shimcha yengilklilar yaratildi. Jumladan, quyosh paneli, inverter va akkumulyatorlarni import qilishda bojxona imtiyozlari yana besh yilga uzaytilridi.

Energetika vaziri va hokimlar yig'ilishda belgilangan vazifalar bo'yicha ishni tashkil qilish rejalarini yuzasidan axborot berdi.

sohalarda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini qo'llash bo'yicha alohida dastur ishlab chiqish topshirildi.

Bu soha rivojlanayotgani boshqa turdosh tarmoqlarga ham ijobja ta'sir etmoqda. Xususan, yirik quyosh va shamol stansiyalarini qurish, ularni tarmoqqa ulash, ta'mir va servis xizmati ko'satish jarayonlarda mahalliy korxonalarimiz uchun kamida 1 milliard dollarlik bozor paydo bo'lmoqda.

Shu bois bu yil Qarshi shahridagi "Solar klaster"da quyosh paneli, akkumulyator, inverter, suv isitkich, Ohangaron sanoat zonasida kabel va transformator, Nukus shahri va Andijon tumanida quyosh panelari ishlab chiqarish loyihalashtrilgan.

Prezidentimiz mahalliy korxonalarga xalqaro sertifikatlari olishda va ishlab chiqarishni xalqaro standartlarga moslashtirishga ko'maklashish bo'yicha ko'satsma berdi.

Energetika vaziri va hokimlar yig'ilishda belgilangan vazifalar bo'yicha ishni tashkil qilish rejalarini yuzasidan axborot berdi.

O'za.

O'zbekiston — kelajagi buguk davlat

Senat qo'mitalarida

Parlament yuqori palatasi bir qator qo'mitalarining bo'lib o'tgan majlislarida Oly Majlisning Inson huquqlari bo'yicha vakili (ombudsman)ning 2023-yildagi faoliyati to'g'risidagi hisobot chucher muhokama qilindi.

DA'VO ARIZALARINING AKSARIYATI QANOATLANTIRILGAN

Xususan, Axborot siyosati shaklidagi hujjat kiritilgan. Hisobot davrida Ombudsman tomonidan sudlarga kiritilgan da'da arizalarining aksariyati qanoatlantirilgan.

Ombudsman va u boshchiligidagi jamoatchilik guruhi tomonidan sudlarga kiritilgan aksariyati qanoatlantirilgan.

Vakil tomonidan fuqarolarning buzilgan huquqlarini tiklash yuzasidan davlat organlari va tashkilotlari hamda sudlarga ta'sir choralarini kiritilgan.

Oly Majlis Qonunchilik palatasida

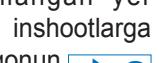
TA'SIRCHAN PARLEMENT VA JAMOATCHILIK NAZORATI O'R NATILADI

Oly Majlis Qonunchilik palatasining navbatdag'i majlisi bo'lib o'tdi. Unda dastlab Prezidentimiz Farmoni bilan tasdiqlangan "O'zbekiston — 2030" strategiyasini "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturining mazmun-mohiyatini aholi o'rtaida keng targ'ib qilish, unda belgilangan ustuvor vazifalarining samarali ijob etilishi ustidan ta'sirchan parlament va jamoatchilik nazoratini o'rnatish, joylarda ushbu hujjatga oid masalalarni hal etishda davlat va mahalliy organlarga har tomonlama ko'mak berish xususida to'xtalib o'tildi. Dasturlimal hujjatning bajarilish holati siyosiy partiyalar fraksiyalari va qo'mitalar tomonidan doimiy ravishda o'rganib borilishi maqsadga muvofiqligi ta'kidlidi.

Majlisa, shuningdek, yurtimizda olib borilayotgan izchil islohotlarning huquqiy asoslarini yaratish va yanada mustahkamlashga qaratilgan bir qator qonun loyihamalari atroficha ko'rib chiqildi.

O'zboshimchalik bilan qurilgan uy-joylar va mulk huquqi

Majlisa o'zboshimchalik bilan egallangan yer uchastkalari hamda ularda qurilgan bino va inshootlarga bo'lgan huquqlarini e'tirof etishga qaratilgan qonun loyihasi birinchi o'qishda muhokama qilindi.

QURILISH MATERIALLARI NAMOYISHI UCHUN QULAY MAYDON

Kecha poytaxtimizdagi "O'zbekspomarkaz"da 25-xalqaro "Qurilish — UzBuild — 2024" ko'rgazmasi o'z faoliyatini boshladi.

"Iteca Exhibitions" xalqaro ko'rgazma kompaniyasi tomonidan tashkil etilayotgan ushuq tadbirda 19 mamlakatdan 450 dan ortiq kompaniya va brendlar qatnashmoqda.

Ko'rgazmaning ixtisoslashtirilgan bo'limi "Qurilish texnikasi va texnologiyalari — BuildTech" — qurilish texnikasi, yo'l qurilishi uskunlari, qurilish materiallari ishlab chiqarish hamda ko'plab boshqa mahsulotlarning keng tanlovini namoyish qilmoqda.

XALQARO BOBURSHUNOSLIK ILMIY PLATFORMASI

Toshkent davlat sharqshunoslik universitetida o'tgan yillar mobaynida Bobur nomidagi xalqaro jamaot fondi tomonidan amalga oshirilgan ishlar hamda yaqinda ishsha tushirilgan "baburid.uz" — xalqaro boburshunoslik ilmiy platformasi taqdimoti yuzasidan matbuot anjumanini bo'lib o'tdi.

Tadbirda mamlakatimizda ma'nnaviyat va adabiyotni yanada rivojlantirish, yoshlarning madaniy-ma'rifiy saviyasini yuksaltirishga qaratilgan ishlar silsilasida xalqimiz hayoti hamda tarixida yorqin iz qoldigani buyuk allomalarimiz xotirasini adabiyashtirishga alohida e'tibor berilayotgani ta'kidlidi.

Prezidentimizning 2023-yil 25-yanvardagi "Buyuk shoir va olim, mashhur davlat arbobi Zahiriddin Muhammad Bobur tavalludining 540-yilligini keng nishonlash to'g'risida"gi qarori asosida amalga oshirilayotgan ishlar bu boradagi muhim qadamlardan biridir.

Xususan, Bobur nomidagi xalqaro jamaot fondi tomonidan buyuk ajdodimiz xotirasini adabiyashtirish, u qoldigani boyil-madaniy merosni izlab topib, Vatanga olib kelish va ilmiy muomalaga kiritishga qaratilgan chora-tadbirlar yangi bosqichga ko'tariildi.

Ta'kidlash joizki, fond tasarrufidagi Bobur xalqaro ilmiy ekspeditsiyasining birinchi safari 1992-yilning may oyida amalga oshirilgan bo'lib, shu kungacha 50 dan ortiq xorijiy davlatlarga 30 dan ko'p xalqaro safarlar yushtirilgan.

Fakt va raqamlar

"O'zbekiston — 2030" strategiyasini "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida gi Prezident Farmoni bilan joriy yilga mo'ljallangan amaliy tadbirlar rejalarini tasdiqlandi.

Xususan, har bir insonga o'z salohiyatini ro'yobga chiqarishi uchun munosib sharoitlar yaratiladi 2024-yilda:

— Prezident va ixtisoslashtirilgan maktabarning bilimlarni baholash tizimi qo'shimcha **1 000 ta** umumiy o'rta ta'lim muassasalarida joriy qilinib, fanlardagi amaliy mashg'ulotlar ulushi **60 foizgacha** oshiriladi.

— 6,7 million nafar yosh zamonaviy kasblarga o'qitiladi, 40 va undan katta yoshdagagi aholi orasida yurak-qon tomir, qandli diabet, o'pkaning surunkali obstruktiv kasalliklari xavfini aniqlash bo'yicha profilaktik ko'rklar tashkil etiladi.

— 7,5 ming nafar yosh zamoni yuzasidan tizimlarda chet tillar bo'yicha yuqori ball o'lgan **6 ming** nafar yoshning imtihon xarajatlari qoplab beriladi.

— 10 million nafar aholi yugurish, futbol, voleybol, stol tenisis, shaxmat, milliy va belbog'li kurash kabi sport turlari bo'yicha marafon va musobaqlarni tashkil etish orqali ommaviy sportga jaib qilinadi.

To'g'onlarni rivojlantirish va boshqarish zarurati

O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi hamda Yaponiya Xor, infratuzilma, transport va turizm vazirligi hamkorligida "To'g'onlarni rivojlantirish va boshqarish" mavzuida qo'shma ilmiy-amaliy seminar bo'lib o'tdi.

O'zbekiston — Yaponiya yoshlar innovatsiya markazida o'tkazilgan ushuq tadbirda suv xo'jaligi sohasidagi istiqbolli loyihalarni yanada ko'paytirish, tabiiy ofatlarining oldini olish va sifatli infratuzilmalar bilan ta'minlash bo'yicha hamkorlikni yanada mustahkamlash masalalari xususida so'z yuritildi.

"Xalq so'zi".

DA'VO ARIZALARINING AKSARIYATI QANOATLANTIRILGAN

1 Qayd etish joizki, Ombudsman tononidan nafaqt harakatlaniñ erkinligi cheklangan shaxslar saqlanadigan maskantarda

saqlanayotgan shaxslarga ruhiy, psixologik, jismiy yoki boshqacha tarzda bosim o'tkazilganligi to'g'risidagi shikoyatlar, balki Internet jahon axborot tarmog'ida

bu kabi holattar yuzasidan tarqalgan xabarlar ham to'liq nazoratga olingan va tegishli tartibda rasmiy munosabat bildirilgan.

Qo'mita a'zolari hisobotni

MONITORINGLAR SIFATI YAXSHILANIB BORAYOTGANI — IJOBIY KO'RSATKICH

Agrar va suv xo'jaligi masalalari qo'mitasi majlisida o'tgan yili Ombudsman o'z faoliyatini yangi konstitutsiyaviy qoidalari asosida inson huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlari to'g'risidagi qonunchilikka rioya etilishi ustidan ta'sirchan parlament nazoratini amalga oshirish, sohaga oid milliy qonunchilikni hamda milliy preventiv mexanizmni takomillashtirishga alohida e'tibor qaratagini ta'kidlandi. Ayniqsa, fuqarolarning buzilgan huquq va qonuniy manfaatlari ta'minlashga jiddiy yondashilgan.

Hisobot davrida Ombudsman nomiga 18 622 ta murojaat kelib tushgan. Fuqarolar murojaatlari asosida ularning manfaatlariiga 1,85 mld. so'm undirilgan. Ombudsman kotiblari xodimlari fuqarolarning murojaatlari va so'rovlar asosida sud majlislarida 249 marotaba kuzatuvchi sifatida istirok etgani ham e'tiborga molik.

Bundan tashqari, mintaqaviy vakillar hududlarda inson huquq va erkinliklari

ta'minlash, qonunbuzilish holatlarini bartaraf etish maqsadida Ombudsman nomidan davlat organlari va tashkilotlari, ularning mansabdor shaxslariga ko'rib chiqilishi majburiy bo'lgan ariza va da'vo arizalarini, taqdimmomalar hamda tavsiviy xususiyatiga ega xulosalar kiritilishida bevosita qatnashgan.

Senatorlar bugungi kunda qyinoqqa solish, shafqatsiz, g'ayriinsoniy va qadr-qimmatni kamitsutchi muomala hamda jazo turlari o'llanilishining oldini olish maqsadida o'tkazilgan monitoringlar soni va sifati o'sib borayotgan ijobiy ko'rsatkich sifatida qayd etdi.

Shu bilan birga, aholi murojaatlarda ko'tarilayotgan dolzarb masalalariga jibiy yechim topayotganai alohida e'tirof etildi.

Tadbirda senatorlar tononidan Ombudsmanning faoliyatini yanada takomillashtirish va yangi mexanzimlarni tabiq qilish hamda xorijda ishlayotgan valandoshlarimiz huquqlarini ta'minlash, zarur hollarda ularغا amaliy yordam ko'rsatish bo'yicha amalga oshirayotgan ishshani yanada qaytirish, bu borada xalqaro hamkorlikni mustahkamlashha qaratilgan takif va tavsiyalar bildirildi.

TEZKOR MUNOSABAT YUQORI BAHOLANDI

Sud-huquq masalalari va korrupsiyaga qarshi kurashish qo'mitasi majlisida qayd etilganidek, Ombudsman 2023-yilda yangi konstitutsiyaviy qoidalari asosida inson huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlari doir qonunchilikka rioya etilishi ustidan ta'sirchan parlament nazoratini amalga oshirish, xalqaro hamkorlikni rivojlanishiga alohida e'tibor qaratagani ta'kidlandi. Ayniqsa, fuqarolarning buzilgan huquq va qonuniy manfaatlari ta'minlashga jiddiy yondashilgan.

Senatorlar so'zlariga ko'ra Oly Majlis Senatingin 2023-yil 7-apreldagi tegishli qarori ijrosi bo'yicha takrori murojaatlarning oldini olish choralar ko'riliши natijasida bu borada ijobji natijalarga erishildi. Jumladan, takrori murojaatlari soni

2023-yilda 3 098 tani tashkil etdi va 2022-yilda qo'shiqni isbatan 823 taga yoki 21 foizga kamaydi. Ayni chog'da o'tgan yilda fuqarolarning Ombudsmanga murojaatlari asosida ular manfaatlari 1,85 mld. so'm undirilishiga erishilgani ham e'tirof etildi.

Oz navbatida, e'tibor qaratilishi lozim bo'lgan ayrim kamchiliklar borilgi ham ta'kidlandi.

Xusus, murojaatlar to'liq, xolisona ko'rib chiqilmagan, yuzak hal etishi, mualliflarga javob xatlar tegishli tashkilotlari dalolat beradi.

IJTIMOIY SOHA BO'YICHA MUROJAATLAR KAMAYMOQDA

Xotin-qizlar va gender tenglik masalalari qo'mitasi majlisida e'tirof etilganidek, mamlakatimizda inson qadrini ulug'lash, xotin-qizlar, bolalar, keksalar va nogironligi bo'lgan shaxslarning huquq va erkinliklari to'laqonli ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Xotin-qizlarning huquq va qonunyi maftaclarini himoyalash, ularning siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy faoliagini oshirish, sog'lig'i ni saqlash, kasbaq o'qitish va bandigini ta'minlash, tadbirkorlikka keng keltirish, ehtiyojmand xotin-qizlarning "Ishxon telefon" orqali 92 nafar fuqaroga alment undirish masalasi bo'yicha huquqiy tushuntirish berilgan.

Ushbu murojaatlarning o'rganilishi natijasida Ombudsman tononidan xotin-qizlarning voyaga yetmagan farzandlari ta'minoti uchun 80,7 mln. so'mlik alment to'lovlar undirilishi ta'minlangan. Bundan tashqari, 3 ta holatda qarzdorlarga isbatan Jinoyat kodeksining 122-moddasiga muvofiq ish qo'zg'atilgan, 21 nafar fuqaroning "ayollar

ayollardan aliment va moliyaviy ko'mak olish bo'yicha 382 ta murojaat kelgan. Ushbu ko'rsatkich 2022-yilda qo'shiqni isbatan 68 taga yoki 17,8 foizga oshgan. Ombudsmanning "Ishxon telefon" orqali 92 nafar fuqaroga alment undirish masalasi bo'yicha huquqiy tushuntirish berilgan.

Yig'ilishda aholi murojaatlarda ko'tarilayotgan dolzarb masalalariga jibiy yechim topish maqsadida tegishli idora va tashkilotlari bilan hamkorlikdagisi ishshani kuchaytirish muhimligi ham aytildi. Ayni chog'da senatorlar tononidan Oly Majlisining Inson huquqlari bo'yicha vakili (ombudsman) faoliyatini yanada takomillashtirishga qaratilgan takif va tavsiyalar berildi.

TA'SIRCHAN PARLAMENT VA JAMOATCHILIK NAZORATI O'RNASHTILADI

1 Ta'kidlanganidek, 2018-yilda Prezidentimizning tegishli Farmoniga muvofiq o'tkazilgan bir martalik umumdatvali aksiyasi doirasida 621 ming nadardon ortiq fuqarolarning o'zboshimchalik bilan egallangan yer uchastkasida tegishli ruxsatomasiz qurilgan uy-joylariga nisbatan egalik huquqi e'tirof etilib, ularga kadastr hujjatlari rasmiylashtirib berilgan edi. Shunga qaramasdan bugungi kunga qadar 3 milliondan ortiq fuqarolarning ruxsatomasiz qurilgan uy-joylariga nisbatan egalikni belgilash masalasi

foydalanshiga ruxsat beriladi.

Takif etilayotgan qonun loyihasi bilan amaldagi "Telekommunikatsiyalar to'g'risida"gi Qonunga oldin mavjud bo'lmagan qator yangi normalar ham kiritilmoqda. Xususan, asosiy atamalar xalqaro normalarga muvofiqlashtirilayti.

Operator va provayderlarning o'zaro tarmoq xizmatlari haoliga ko'rsatiladigan telekommunikatsiya xizmatlariidan farqlash mezonlari kiritilayti.

Bundan tashqari, qonun loyihasining ko'plab normalari yangi tahrirdagi Konstitutsiyaga moslashtirilmoqda. Xususan, qonunchilikka muvofiq telekommunikatsiyalar sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari loyihaning tegishli moddasida belgilangan bo'lsa,

uning birinchisi qismi Internet jahon axborot tarmog'idan foydalanshni ta'minlash uchun shart-sharoitlar yaratish ekanligi tutildi.

Deputatlarning aytishicha, qonun loyihasi telekommunikatsiya infrastrukturidan samarali foydalanshni imkoniyatini yaratishga xizmat qiladi.

Natijada internetdan foydalansh imkoniyati kengayadi va shu orqali aholi davlat xizmatlariдан faol foydalanan, elektron tijoratni amalga oshiradi.

Qizg'in bahs-munozaarlardan so'ng qonun loyihasi deputatlar tononidan qabul qilindi.

Baholash faoliyatida muhim yondashuv

Majlisda baholash faoliyatini yanada takomillashtirishga qaratilgan qonun loyihasi ham muhokama markazida bo'ldi.

Keyingi yillarda mamlakatimizda xususiy mulk daxilizligi va mol-mulkning haqiqiy bozor bahosini shakhlantirish hamda uning ishonchiligidagi ta'minlashga qaratilgan keng ko'lami islohotlar amalga oshirilmoqda.

O'z navbatida, mazkur sohadagi islohotlar baholash yo'nalishidagi sud-ekspertlik va baholash faoliyatining yanada rivojlanishiga qaratilgan qonun loyihasi deputatlar tononidan qabul qilindi.

Shu bilan birga, bugungi kunda baholash faoliyatini tartibga soladigan

daftari"ga kiritilishida ko'maklashilgan. Xotin-qizlarning huquq va erkinliklari ta'minlash yo'nalishida Ombudsman murojaatlari tahlili shuni ko'satmosqadki, ijtimoiy soha bo'yicha kelib tushayotgan murojaatlar soni yil sayin kamayib borayotgani davlatimizda olib borilayotgan keng ko'lami islohotlarning natijasi ekanligi, xotin-qizlar huquq va erkinliklari kafolatlovchi normativ-huquqiy hujjatlari qabul qilingani va ularning ijrosi ta'minlangayotgan darak beradi.

Yig'ilishda aholi murojaatlarda ko'tarilayotgan dolzarb masalalariga jibiy yechim topish maqsadida tegishli idora va tashkilotlari bilan hamkorlikdagisi ishshani kuchaytirish muhimligi ham aytildi. Ayni chog'da senatorlar tononidan Oly Majlisining Inson huquqlari bo'yicha vakili (ombudsman) faoliyatini yanada takomillashtirishga qaratilgan takif va tavsiyalar berildi.

Majlisda qonun loyihasi deputatlar tononidan birinchisi o'qishda qabul qilindi.

Zamonaviy telekommunikatsiya infratuzilmasi majburiy bo'ladi

Deputatlar "Telekommunikatsiyalar to'g'risida"gi qonun loyihasini ikkinchi o'qishda muddoma-modda ko'rib chiqdilar.

Mazkur qonun loyihasi bilan aholiga va telekommunikatsiya sohasida faoliyat yurituvchi subyektlarga bir qator quylayiklar yaratilmoqda. Xususan, loyihaga ko'ra endi bank, to'lov tizimi, to'lov tashkiloti, elektron tijorat platformasi ilovalari orqali xizmatlarni ko'satishda telekommunikatsiyalar sohasida faoliyat yuritish uchun litsenziya amalga oshirilmoqda.

Bugungi kunda qadar yangi qurilgan ko'p qavatlari uylarning ayrimlari tegishli infratuzilma qolayliklari haoliga qurilish ishshani olib borishga to'g'ri kelayotgan edi. Bu kabi ovoragarchiliklarning oldini olish maqsadida bundan keyin bino va inshootlar qurilishi zamonaviy telekommunikatsiya infratuzilmasi majburiy bo'ladi.

Jumladan, o'tgan yilning 12 oyida sodir etilgan 363 ta otil qolilgan 141 ta yoki 38,8 foizi ota-turmsuz doirasidagi nizolar oqibatida kelib chiqqan.

Yoshlarning muammolarini bartaraf etishga lozim darajada

maqlasida qishloq xo'jaligi ekinlarini oqilona joylashtirish tartibiga asosan ekish begilandi va Yer kodeksiga kiritilayotgan qo'shinchalarni moddar predmetidan kelib chiqib, ularni amaldagi qonunchilik normalariga muvofiqlashtirdi.

Bundan tashqari, loyha bilan Suv xo'jaligi obyektlari xavfsizligini va suda foydalanshni nisbatan qolish inspeksiysiga suv obyektlarida suvning oqilona boshqarilishi, suvdan foydalansh, sohadagi huquqba'zarlarni aniqlash, ularning kelib chiqish sabablari va shart-sharoitlarini bartaraf etish choralarini kiritilmoqda.

Ushbu qonun loyihasi bilan "Baholash faoliyati to'g'risida"gi Qonunga baholochi nazorat qiluvchi yoki huquqni muhofaza etuvchi organlar o'tkazadigan tekshirishlarda va boshqa tadbirlarda baholochi tashkilot hamda ushu organlar o'tsasida tuzilgan shartnomasi asosidagina ekspert sifatida ham ishtirok etishi mumkinligini nazarda tutuvchi o'zgartirish kiritilmoqda.

Bundan tashqari, "Sud eksperitasi to'g'risida"gi Qonunga baholash to'g'risidagi hisobtlarda qo'llanilgan usullarning ilmiy asoslanganidan yuzasidan sud eksperitazisini uch yil ish stajiga ega bo'lgan sud eksperitlari tononidan o'tkazilishiga yo'l qo'yilishi bo'yicha qo'shinchalarni kiritilayti. Tekshirishlarni o'tkazishda sud eksperitining xulosa

maqlasida qishloq xo'jaligi ekinlarini oqilona joylashtirish tartibiga asosan ekish begilandi va Yer kodeksiga kiritilayotgan qo'shinchalarni moddar predmetidan kelib chiqib, ularni amaldagi qonunchilik normalariga muvofiqlashtirdi.

Bundan tashqari, loyha bilan Suv xo'jaligi obyektlari xavfsizligini va suda foydalanshni nisbatan qolish inspeksiysiga suv obyektlarida suvning oqilona boshqarilishi, suvdan foydalansh, sohadagi huquqba'zarlarni aniqlash, ularning kelib chiqish sabablari va shart-sharoitlarini bartaraf etish choralarini kiritilmoqda.

Qizg'in o'tgan majlisda deputatlar tononidan loyiha yuzasidan ayrim e'tirozlar bildirildi. Xususan, loyihada nazarda turilgan fermor qo'yiklariiga dala chetlaridagi yer maydonlarini qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirish uchun ijaray berish, bog' va tokzor qator oralaridan samarali va oqilona foydalanshiga qaratilgan normalar aniq begilandi.

Shuningdek, loyihadagi "maqbul ekinlar" tushunchasini aniq talqin qilish

HUQUBUZARLIKLARNING OLDINI OLISH BORASIDA ISHGA SOLINMAGAN IMKONIYAT MAVJUD

Oly Majlis Senatingin Mudofaa va xavfsizlik masalalari qo'mitasi majlisida II Vning 2023-yilda huquqba'zarlarning oldini olish va ularning profilaktikasi borasida tegishli vazirlar hamda idoralar bilan olib borgan hamkorlikdagisi ishshani yuzasidan axboroti eshitildi.

Qayd etishicha, 2023-yilda sodir qilingan umumiy jinoyatlarning 82,7 foizi fosh etilgan, qidiruvdagi 7 563 nafar shaxs ushlangan, bedarak yo'qolgan 450 nafar shaxs topilgan. Tezkor-qidiruv tadbirlari natijasida axborot texnologiyalarini vositalaridan foydalanan sodir etilgan 6 455 ta jinoyat.

Shuningdek, 2023-yilda Ombudsman

hamda Yoshlar ishlari agentligi bilan yaqindan hamkorlik qilgani bois ijtimoiy ko'makka multoh 6 634 ta xotin-qiz ishga joylashtirilgan, qarib 11 ming nafariga tibbyib, madlib va ijtimoliy yordamlar ko'satilgan.

Tazyiq va zo'ravonlikka uchragan 40 mingdan ortiq xotin-qizlarning himoya ordeni berilgan. Oilar mustahkamligini saqlash maqsadida o'tkazilgan profilaktik tadbir natijasida 17 327 ta oila yaroq, olibayev muammolar va zo'ravonlikka duch kelgan 1 450 nafar xotin-qiz ayollarni realitatisiga qilish va moslashtirish markazlariga joylashtirilgan.

Bevosita mahallalarda jinoyatichilki jiloqlash maqsadida salmoqli ishlar barilgan. Natijada 2023-yil yakuni bo'yicha mamlakatimizdagi 9 442 ta mahalladan 2 972 ishlasi yoki 31,5 foizida jinoyat ro'y bermsgan.

MAS'ULIYAT, TALABCHANLIK VA IJRO INTIZOMI

DAVLATIMIZ RAHBARI QO'YGAN VAZIFALARING MUHIM SHARTI

Qishloq xo'jaligi sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar, eng avvalo, bugungi kunda dunyoda global muammoga aylanib borayotgan oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashga, qolaversa, aholi dasturxoniga arzon va mo'l-ko'l mahsulotlar yetkazib berishga qaratilgani bilan muhim ahamiyat kasb etadi. Binobarin, oziq-ovqat xavfsizligi keng qamrovli ijtimoiy-iqtisodiy, demografik va ekologik omillarga bog'liq bo'lib, mamlikat rivojlanishining asosiy tarkibiy qismalaridan biri hisoblanadi. Uning zamirida sug'oriladigan yerlardan ogilona va samarali foydalanib, hosildorlikni muttasil oshirish, pirovardida esa aholi uchun daromadli bo'lgan doimiy ish o'rinnari yaratishdek ustuvor vazifalar mujassam.

Aks sado

Bunda, albatta, yer va suvdan unumli foydalanish orgali har qachongidan barakalinoq holsi olish muhim o'rinni tutadi. Boshqacha aytganda, agrar sohagi rivojlanishish uchun hali bajariladigan ishlari ko'lami niyoqatda ko'p. Xususan, yaqin o'n yillikdagi vazifalar O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlanishining 2020 — 2030-yillarda mo'ljallangan strategiyasini aniq belgilab qo'yilgan. Aytish joizki, strategiyada qayd etilgan vazifalarning aymirlari allaqachon amaliyotga joyri etilgan, ba'zilari esa tajriba-sinov tariqasida qo'llanilmoqda. Ya'ni jarayon strategiya talablar asosida izchil davom ettirilmoqda.

Ilm-fan va innovatsion g'oyalar

Prezidentimiz raisligida qishloq xo'jaligida yangi zaxiralarni ishga solish hamda 2024-yilgi ustuvor vazifalar yuzasidan o'tkazilgan videoselektor yig'ishidasi asosiy e'tibor ana shu masalalarga, xususan, qishloq xo'jaligida yer unumdorligini oshirish, tannarxi kamaytirish, suvni tejasqa qaratilip, galidagi vazifalarbeligilab olindи.

Yig'ishidha yera va suv resurslari cheklangan sharoitni yangicha ishlab, mahsulotni ko'paytirish, sohaga sanoat mukhitini olib kirish, zarurligi ta'kidlandi. Masalan, yurtimizda bir gektar maydonдан olinadigan o'rtacha holsi salmog'i ilg'or mammatlardagi qaraganda ancha kam. Lekin o'g'it ham, yonilg'i ham, suv ham 2 karra ko'p ishlatalidi. Shuning uchun xorijdan serunum chigit va urug'lar olib kelib, dehqon va fermerlar yangi agrotexnologiyalar asosida o'qitilib, hosildorlikni paxtada gektariga 50 sentneriga, g'allada 100 sentnerga yetkazish mumkinligi aytildi.

Respublikamizda jami sug'oriladigan yer maydoni 4,3 min. gektarini tashkil etadi. Afsuski, uning saklam yarmi turli darajada sho'rlangan. Ayni chog'da dunyo miyozisini qishloq xo'jaligi bilan bog'liq judiy muammolar ham ortib boryapti. Iglim o'zgarishi, suv tangisligi, oziq-ovqat xavfsizligi, mahsulotlar sifatini saqlash masalalari shular jumlasidan. Bular biz uchun ham begona emas. Bunday muammollarga yechim topish esa bugunning eng dolzarb masalasi.

Shunday ekan, aholi soni yildan-yiliga ko'payib borayotganini hisobga olib, mahsulot yetishishidan qo'shimcha imkoniyatlarni ishga solish maqsadga muvofiq. Bunda, birinchi navbatda, ilm-fanga tayishan, sohaga zamonalvi ilmiv ishlanmalarini, innovatsion g'oyalarini qo'llash orqaligina masalaga yechim topmumkin.

Yig'ishidha qishloq xo'jaligi ham miqdor, ham samaradorlik jihatidani rivojanayotgani qayd etilib, klaster tizimi orqali yugori unumli texnika va chuchur qayta ishish kirib kelayotgani aytildi. Jumladan, 2023-yilda sohada ishlab

qishloq xo'jaligi ekinlari hosildorligini oshirib bo'lmaydi. Boz ustiga, o'git sifati va ustamsha bo'yicha ayrim tumanlarda e'tirozlar bo'layot.

Prezident mutasaddilarga, fermerlarga o'z hisobidan o'git solib olishda qulay moliviyating mexanizmlarni joriy qilish bo'yicha taklif kiritishga topshiriq berdi (masalan, bank yoki sug'urta kafolat asosida bo'lib-bo'lib to'lash, tijorat krediti foizlarini pasaytirish).

Yana bir yangilik. Joylardagi oborlardan klasler va fermerlarga mineral o'g'itni tashishda transportni logistika portalida majburiy royxatdan o'tkazish tartibi bekor qilinadi. Shuningdek, fermerlarga yonilg'i ni o'z vaqtida yetkazib berishda nazorat kuchaytilridi. Natijada fermerlarni qiyayotgan muammollarga yechim topildi.

Suvni isrof qilish uvol

Ochig'i, mammalatimizda suvdan tejab-tergab foydalishishda muammollar yeterli. Hamon ongimizda "suv tekin" degan qarashlar bor. Mintaqamizda yilden-yilga suv tangisligi kuchayib borayotgan sharoitda suvni tejas, buning uchun kanallarni betonlash darab taliqaylangan.

Prezidentimiz yig'ishidha ta'kidlaganidek, 75 ta yirik kanalni betonlashga budjetdan 680 mrd. so'm aytatiladi. Asosiy maqsad eng ko'p suv yo'qitiladigan kanallarni suv'onish davri boshlanishigacha betonlashdan iborat.

Ammu Qashqadaryodagi loyihiy tayyor 9 ta kanalni beton qoplamaga o'tkazish ishlari bor-yo'g'i 34 foizga bajarilgan.

Yoki Sirdaryodagi uchta kanalda betonlash bo'yicha bajarilgan ishlar 10 foizga ham yetmaysi. Prezident hamma kuchni to'liq sarbar qilib, vegetatsiya davri boshlanguncha betonlash ishlari yakunlash, kanallar atrofida daraxt ekish zarurligini ta'kidladi.

Fermer va dehqonlarning manfaatdorligini oshirish davlatimiz rahbarining domiy e'tiborida. Shu maqsadda 2024-yilgi paxta va g'alla hossil uchun budgetdan 10 trn. so'mdan ziyoz imtiyozi resurslar aytatildi. Klaster, fermer va dehqonlar imtiyozi kredit olishini osnoslashirish maqsadida shaffo platforma ishga tushdi. Ammo yildan ilk bor chetdan olib kelingan chigitni eksishga ruxsat berildi. Shu munosabat bilan yor uymuddata xorijdan 3 ming tonna uruglik chigitni olib kelishdi. Umuman, yor yilda 100 ming gektar yerdagi yugori hoslardan xorijiy g'o'za naqshini tashishga qarab.

Yoki Sirdaryodagi uchta kanalda betonlash bo'yicha bajarilgan ishlar 10 foizga ham yetmaysi. Prezident hamma kuchni to'liq sarbar qilib, vegetatsiya davri boshlanguncha betonlash ishlari yakunlash, kanallar atrofida daraxt ekish zarurligini ta'kidladi.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar oldidagi qarzdorligi masalasi ham o'z yechimini topadi. Yangi tizimga ko'ra, oldingi qarzini 1-aprelgacha yopmagan klaster bilan fyuchers shartnomasi nekkor qilinadi va fermerlarning ma'lum qismi kreditlari haligacha olmagan. Sababi ayrim banklar "Resurs yo'q, garov ta'minoti kerak", degan bahonalar bilan tayyor mablag'ni bermayapti.

Shuningdek, endi klasterlarning fermerlar

Maxtumquli Firog'iy tavalludining 300-yilligiga

HASSOS SO'Z SAN'ATKORI

Qardosh turkman xalqining ulug' shoiri Maxtumquli nafaqat turkiy xalqlar, balki jahon adabiyotining muazzam siymolaridan biri hisoblanadi. Joriy yil YUNESKO tomonidan Maxtumquli Firog'iy tavalludining 300-yillik yubileyi dunyo miqyosida keng nishonlanmoqda.

Hassos so'z san'atkorine she'rlari o'zbek adabiyoti muhibilariga yaxshi tanish va qadron. Yurimizda Maxtumquli she'rlari va ular asosida bastalangan q'shiqlar kirib bormagan xonadan kam uchraydi.

Shu ma'noda, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning "Buyuk turkman shoiri va mutafakkiri Maxtumquli Firog'iy tavalludining 300-yilligini keng nishonlash to'grisida" qarorini xalqimiz ko'tarinkin ruhda kutib oldi. Unda shoir ijodini mamlakatimizda yanada chiqur o'rganish va targib qilishga doir muhim chora-tadbirlar belgilangan. Mazkur qarorda xalqimizning Maxtumquliga, uning siyosida turkman millatiga ukhan muhabbatni mujassam, desak, mubolog'la emas.

Bu, albatta, Turkmanistonda katta aks sado berdi. Xususan, yaqinda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev nomiga Turkman xalqining milliy yetakchisi, Turkmaniston Xalq Maslahati Raisi Gurbangul Berdimuhamedovdan maktub keldi. Unda O'zbekistonda o'zbek va turkman xalqlari or'tasidagi birodarak va dostlik pojdevorin yaratishiga ulkan hissa qo'shgan buyuk turkman shoiri va mutafakkiri Maxtumquli Firog'iyning 300-yilligini keng nishonlash to'grisida qabul qilingan qaror uchun davlatimiz rahbariga chiqur minnatoqdar bildirilgan.

Darhaqiqat, ana shunday qardoshlik, birodarlik tuyg'ulari bilan millatlarimiz or'tasida har tomonlama aloqalar mustahkamlari boveraverdi. Bu yo'lda adabiyot, xususan, ulug' shoir Maxtumquli Firog'iy ijodi bir ko'rik vazifasini o'tashi, shubhasiz.

Shoir — ko'ngil odami. Shu bois ba'zan boshqalardan ko'ra o'ziga, ba'zan esa "Kel, ko'nglim, men senga nasihat qilay", degancha o'z ko'ngliga nasihat qiladi. Ko'ngil pokligi — inson uchun bebafo saodat, ne'matdir! Shoir "ko'zining nuroni" otasi Davlatmammat Ozodiyidan ta'lrim oldi. "Ko'nglining ummoni" bo'lgan Ozodiy "Moli davlatlarga ko'ngil qo'yaman" inson eddi. Shoir shunday ma'nani yuksak, ma'rifati olibda tarbiya topdi. Otasidan qo'yo'l tilab, duo olib, Xivaga keldi. Sherg'ozi madrasasida uch yil ta'lrim oldi. Olgan biliimi va yegan tuz haqi tashakkurini bir go'zal she'r orqali izhor qildi:

*Hislari yuragimda mavj urar, bitmas,
Qaynar, to'iqinlanar, hech loyga botmas,
Ilmu ta'lim oлgan seni unutmas,
Ketar bo'dim, xush gol, go'zal "Sherg'ozi"...*

Maxtumquli uchun ilm, ma'rifat, ma'naviy olam bir qutda bo'lsa, unga tazod o'larod o'tkinchi dunyoning huy havaslarini, baloyu nafslari ikkinchi bir qutbad joy oladi.

Har qanday ijodkarning ko'ngil olami, dunyoqarshasi, hayot yoli, tarjimayi hol she'rlarida aks etishi tabib. Jumladan, Maxtumquli she'rlari orqali shoir yashagan ijtimoiy-ma'naviy muhit ob-havosini, shoirning qalb kechinmalarini, ishq-muhabbati, eng muhim, e'tiqodi o'zligi — individual "men"ini anglash qiyin emas. Maxtumquli she'rlarida yoru do'stlariga sadoqatini, quvonchu armonlarini, g'am-anduhularini bayon qiladi. Mardlar, mardonlarni maqtaydi. Andozadga murojaatlar qilib, dunyo holdidan ogohlantirildi.

Maxtumquli she'riyati hayotiyligi, negizida sharqona mumtoz falsafaning mujassam topgani, eng muhim, shoir dunyoqarashiga mos bayonlarida oyat va hadislarining muqim o'rini olgani bilan ajralib turadi.

"Adashursan to'g'ri yo'ldan yurmasang" — darhaqiqat, shunday. Dasturla to'g'ri yo'lda og'ishmay yurishning fayzi bo'lakcha, to'g'ri yo'ldan yurish zavqli va ammo oson emas. Mashqaqtill!

Shoir ta'kidiga ko'ra, nafs o'liga kirgan kimsa yo'lini yo'qotadi, yo'ldoshidan ayirladi, insof degan bebafo fazilatini unutadi. Nafs — balo, nafs — shayton. Maxtumquli o'z she'rlarining birida "Xirqa kiyagan Xoja Ahmad Sayramdadir, Sayramda" va yana ehtirom ila "Turkiston sohibi — sarvar" deya tilga olsan Ahmad Yassaviy hazratlarini aytdidi: "Nafsim meni yo'ldan urib xor ayladi". Yassaviya tariqatining bunday ta'limotini juda yaxshi anglagan shoir ajdahoga o'xshagan nafs bilan kurashadi. "Nafsimizda it kabi yo'rtgan"larni hech yotqirmaydi. O'sha sarson-sargardonlikning oqibati "vay!" (do'zax) bo'lishini shoir teran anglaydi. Zotan, nafsning tilagi hamisha "To'kinlikka duch bo'lsam, yesam-ichsam, xush bo'lsam" deb hakalak otib turadi. Oqil uni jilovlaydi. Donolar tinimsiz tergab turadi.

Nafsning shiddatlari bo'ronli yo'lida hushyor bo'lish va unga uchmaslik lozim. Nafs iti har vaqt akillab, nimanidir tama qilib huradi. Mumtoz Sharq adaptobiyotida nafs yonida tama sherik bo'lib keladi. Maxtumqulining ustoz Alisher Navoiy hazratlarini tamani "xorliklar boshi" deydi va uning ziddi bo'lgan qanoatga insonni aqil qiluvchi sifatini beradi. Nafs jilovini tama iligiga idirgan odam sabr-qanoatni unutadi, tezda izzatidan ayirladi. Shunga ko'ra, Maxtumquli "Qanoat qil, izzatda tut o'zingina, tama bilan sarg'aytirma yuzingin", "Boy bolay deb izzatidanay aymrlama" deb nasihat etadi. Zero, "Nafsini o'dirib, ruhini parvarish etgan" odam ulug'dir, unga "yuz ofarim" atyomoq lozim.

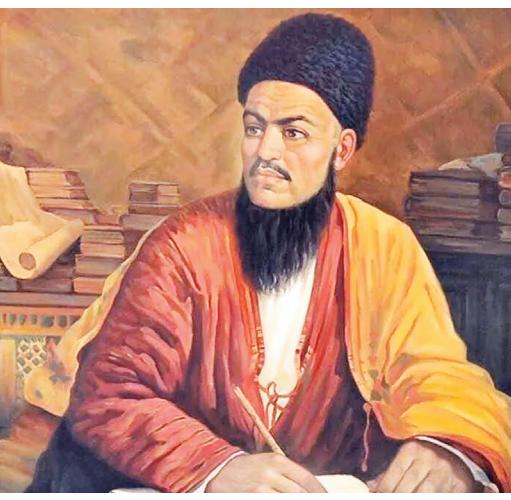
To'g'risi, Maxtumqulidan meros qolgan bunday nafs va ruh taloshlari bo'lgan g'illar hamma zamonlar, jumladan, har kim tana-vujud parvarishiga haddan tashqari berilgan bugungi global dunyo uchun ham benihoya muhim. Shoir she'rlarida ifodalangan hayot haqiqati shunday qadr-qimmatli. Maxtumqulining izzati, ardogi, zamon bilan hamnafasligi, hayot kitobining ana shunday sahifalarida ko'za yaqqol tashlanadi:

*Tingla — haqiqatdagi shoirning so'zi:
Bir tomoshoxona bu dunyo o'zi,
Vaqt yetib odamning yumiisa ko'zi,
Go'yo bu dunyoga keldi-kelmadni.*

Agar shoirning so'zi chindanam haqiqat bo'lsa, har kim uni tinglab, amal etishga burchlidir, albatta.

"Dunyo bi manzildi kelib-kecharga" — insonning dunyoja kelishi va ketibish bilan bog'iq bunday tushunchalar shoir jodida keng o'rinn tutadi. Zotan, Maxtumquli molparast, dunyoparast, tanparastlarni yoqtirmaydi. O'z she'rlarida "yolg'onchi dunyoni zindonga", "bevafoga", "tutqazmasdan uchib borayotgan qushga" yoki "dunyo o'xshar tushimizga" deya bir marta korilgan ro'yoga oxshatadi. Uni "ko'hna dunyo", "foniy-o'tkinchi dunyo", "telba dunyo", "ikki yuzli, lo'l dunyo", "o'yinchu dunyo", "firinbag dunyo" kabi ko'plab sifatlar bilan ta'riflabi-

Muxtasar aytganda, shoir she'rlarini o'qigan odam o'z hayoti muammolariga javobni, cho'kkani ko'ngli uchun misoli jo'shqin daryoni topadi. Uning yozganlari har bir inson uchun dasturlamal bo'lishga munosib — "Maxtumquli so'zi durdir bilganga". Uning umrboqiy she'rlarini haqqoniy, samimiy, xalqchi bo'lgani uchun ham marvarid-durga o'xshaydi va har bir o'zbekning nafaqat kitob javoni, balki ko'ngil mulkidan ham muqim o'rinni olgan, albatta.

tavsiflaydi. Shoiring "men dunyon osmondagagi rang bildim, bu dunyon ko'chib borgan ko'ch bildim", degan misralari ham osmoni o'ynlantirdi.

"Dunyo so'zi tuzsiz taomdir go'yo", "Dunyo — vujud uchun bir temir qafas" yoki yana ham qat'iyroq qilib: "Dunyo — botqoq, bo'g'zingacha botarsan", degan shoiring shafqatsiz ogohlantirishlarini o'qigan o'quvchi hushyoy tortadi.

Barcha ogohlantirish va tanbehlardan shoiring murodi yaxshilidir: "Yaxshidir dunyoda qolsa yaxshi ot". Boshqa bit tomonidan, shoir ishq-muhabbat mavzusida Menglixondan so'z ochganida go'zal dunyoga duch keladi:

*Dunyo Bog'i Eramdir, sen uning yashnoq guli,
Men esa senga oshiq qafas ichra bulbuli,
Gul yuzingda niqobdir ul Laylarning sunbuli,
Ne sababdan qynaysan bi'g'arib oshiq qulni?
Oy jamoling ishqida bo'dim devona, Mengli.*

Haqiqatda ham, inson qalbining javhari bo'lgan muhabbat tuyg'usi olamni o'zga bir nazar bilan ko'rishga undaydi.

"Firog'iy, ishq oshiqqa qanot aylar", "Oshiqlar Haq ishqinda hayronadadir-hayron" — shoiring "ishq maydoni ichib" hayron bo'lishtilarni tasavvufona ishqilohiyaga bog'lab talqin etish o'riniidir. "Haq ishqida tirik jon, biling, boqiy hayotdir", "Ishq aro parvonadek kuygan nishonish bor mening". Maxtumquli she'rlaridagi "yor", "isho", "oshiq" kabi tushunchalar, "may", "parvona", "sham" singari mumtoz ramzlar tasavvufi ma'no kasb etadi. To'g'risi, Maxtumqulining metafora ongu shuuri, iste'dodi, qiyosiy tafakkur tarzi ana shunday poetik san'atlar qol'llangan she'riy misralarda namoyon bo'ladi.

Bahodir KARIMOV, filologiya fanlari doktori, professor.

TRANSPORT YANGILIKLARI

TOSHKENT AEROPORTIDA YANGI AVTOBUSLAR ISH BOSHLAYDI

"Uzbekistan Airports" AJ Toshkent aeroporti uchun Germaniyaning "Cobus Industries GmbH" ishlab chiqaruvchisidan yo'lovchi tashuvchi 4 ta avtobus xarid qildi.

Avtobusning uzunligi qariyb 14 metr, eni 3 metr bo'lib, unga jami 104 yo'lovchi sig'adi. Ushbu model polni ko'tarish va tushirish uchun pnevmatik tizim bilan jizholzangan. Yo'lovchilarini olib va tushirishdan avval avtobus polni pastga tushirish yoki ko'tarish mumkin. Bu xususiyat chamdonli, bolalar aravachasi va nogironligi bo'lgan yo'lovchilarga ulova chiqish hamda tushishda osonlashtirildi.

Ta'kidash joizki, "Uzbekistan Airports" AJ maxsus transport parkini yangilash va modernizatsiya qilish bo'yicha tizimli ishlar olib bormoqda. Jumladan, aerodrom majmuasini tozalash uchun yangi universal mashinalar, samolyotlarni muzzan tozalash mashinalari, samolyot tashuvchi transport, dvigatellarni yerda ishga tushirish qurilmalari, samolyot saloni uchun havo kondisyonerlari va boshqalar xarid qildi.

SHAHARLARARO ELEKTROPOYEZDLARDA YANA BIR QULAYLIK

Endilikda elektropoyezdlar uchun chiptalarni temir yo'vokzallari va bekatlari olish shart emas. Balki bevosita elektropoyezd vagonlarida ATTO transport kartalari yoki bank kartalaridan foydalangan holda to'lovlarini amalga oshirish imkoniyati ishga tushirildi.

Ushbu quylilik dastlabki bosqichda Toshkent — Xo'jakent yo'nalishidagi elektropoyezdlarda joriy qilindi.

Tez kunlarda Toshkent — Bekobod, Toshkent — Xovos va Toshkent — Angren yo'nalishidagi elektropoyezdlarda ham elektron to'lov tizimini ishga tushirish ko'zda tutilgan.

YO'NALISHLARDAGI VAQT ORALIQLARI YANADA QISQARADI

Yaqinda poytaxtimizga to'rt vagoni yangi 3 ta zamonaliv metro harakat tarkiblari olib kelindi.

Ushbu harakat tarkiblari belgilangan yo'riqnomaga asosan, texnik sinovdan o'tkazilib, so'ngra yo'lovchilarga xizmat qilishi yo'lg'a qo'yildi. Yo'nalishlardagi vaqt oralig'lari yanada qisqartirish maqsadida yangi harakat tarkiblari, asosan, Yunusobod va Yer ustti halqa yo'li yo'nalishlarda harakat qichqarildi.

Ta'kidash lozimki, joriy yil may oyiga qadar yana 8 ta metro yopezdi olib kelinishi rejalashitirilgan. Bu bilan metro vagon parklarini yangilash hamda belgilangan vaqt oralig'lari yanada qisqartirishga erishish maqsad qilingan.

"Xalq so'zi".

Sumalak sayli

Mahalla ahli uchun qo'shaloq bayram

Farg'ona viloyatining Bag'dod tumanidagi chekka hududda joyalashgan "Xitoy" mahalla fugarolar yig'ini ahli keyingi yillarda qo'shaloq xursandchiliklar og'ushida umrguzaronlik qilmoqda.

Gap shunday, Prezidentimiz o'tgan yilning 27-28-iyul kunlari Farg'ona viloyatining tashrifi chog'ida ushu mahalladagi Abdug'afor va Ra'xonon Xalilovlar xonadonida aholi vakillari bilan samimiy subhatslashdi. Farzandlar baxtu kamolini ko'tib, dorilarni kunlar shukronasi bilan yashayotgan mahalla nuroniyalar huđudagi maktabaga qoshimcha bino hamda fugarolar yig'ini uchun zamonaviy xizmat binosi qurilishda amaliy yordashi.

"Tashhabbusli budget" loyihsasi doiralarining mahallanigan 4,5 km. ichki yo'llari asfalt qilinchi, ichimlik suvi, elektr tarmoqlari yaxshilandi. Tomorqachilik, parrandachilik, mebelsozlik, temirchilik kabi tarmoqlarda yangi loyihalor ishga tushirildi va ish o'rinnari yaratildi.

Yuritmidan ko'lamasi nafasi sezilib qolgan shu kunlarda mahalladoshlar bilan xonadonimizda sumalak sayli o'tkazdi,

deydi "Xitoy" MFY'da istiqomat qiluvchi Sanobarxon Mahkamova.

Qo'shaloq tantana sifatida nishonlangan sumalak saylida milliy qadratilarmizga ko'ra, ko'klamtaqlari pishirildi, palov damlandi. Xonadonimizda tongga qadar o'lan va laparlari, qadron kuy-qo'shiqlar yangrildi.

Aytish joizki, bugungi kunda mahalladagi 758 ta olibda 2,8 mingga yaqin aholi istiqomat qiladi.

Botir MADIYOROV
(Xalq so'zi).

REABILITATSIYA SO'G'LOM HAYOTGA OO'YILGAN QADAM

O'zbekiston ijtimoiy davlat ekani Asosiy Qonunimizda alohida belgilab qo'yilgan. Bu mamlakatda amalga osirilayotgan islohotlar zamirida inson manfaati turishi, davlat tuzilmalari, avalo, inson uchun ishlashini anglatadi. Bunda ularning jinsi, yoshi, ijtimoiy kelib chiqishiga ko'ra ajaratilishi mutaqaq mumkin emas. Jamiyatda imkoniyat cheklangan shaxslarning ham yashashi va ijtimoiy faoliyat yuritishlari uchun sharoit yaratish ijtimoiy davlatning muhim vazifasi hisoblanadi.

Munosabat
Keyingi yillarda global iqlim o'zgarishlari, ekologiyaning yomonlashishi, sog'lom turmush tarziga yetarli amal qilinmayotgani bo'yurqon tomir shaxslarini qayd etiladi. Bu raqamlar orida minglab insonlar, yuzlab oilar taqdiri yotganini inobatga olsak, davlat rahbarining kuyinib gapirishi, mas'ullardan o'zgarish kutishi g'oyat asoslidir.

Nogironlik va mehnat qobiliyatini tiklash bilan bog'iq muammolarini hal qilish uchun bugungi kunda turli kardiologik va nevrologik kasalliklarga chalingan, og'ir jarrolik araslavul ravshanlar masalalarga ham ayni shu ijtimoiy davlati priznasidan qaraydigan bo'lsak, hammasi yanada qamrovi yanada kengaydi.

Nogironlik va mehnat qibiliyatini tiklash bilan bog'iq muammolarini hal qilish uchun bugungi kunda turli kardiologik va nevrologik kasalliklarga chalingan, og'ir jarrolik araslav